

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkiot 1.1.2020 alkaen

31/05.02.20/2014

Sotelk 29.01.2020 § 5

(Lisätietoja: hoivapalvelupäällikkö, puh. 0400 330 655)

Omaishoidon tuki on lakisääteinen (937/2005) sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan tulee huolehtia määrärahojen puitteissa. Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, johon kuuluvat hoidettavalle annettavat tarvittavat palvelut sekä omaishoitajalle annettava hoitopalkkio, vapaa ja omaishoitoa tukevat palvelut, jotka määritellään hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Omaishoitajan on oltava hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö, ns. vierashoitaja ei voi toimia omaishoitajana.

Tuen myöntämisen edellytykset (3 §)

Omaishoidon tukea haetaan kunnasta kirjallisesti hakulomakkeella. Jos kunta myöntää omaishoidon tukea, kunta ja omaishoitaja tekevät omaishoidon tuesta toimeksiantosopimuksen ja sen liitteeksi hoito- ja palvelusuunnitelman.

Jotta tuki voidaan myöntää, tulee seuraavien edellytysten täytyä: henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotioloissa hoitoa ja muuta huolenpitoa hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

Omaishoitosopimus (8 §)

Omaishoitajan ja kunnan välille laadittavassa toimeksiantosopimuksessa tulee olla kirjattuna hoitopalkkion määrä ja maksutapa, oikeus vapaapäiviin, määräaikaisen sopimuksen kesto, hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kun terveydellisestä syystä.

Omaishoitosopimuksen tehnyt omaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan

huoltajaan. Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa. Kunnan on otettava tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle.

Omaishoitosopimukset on laadittava toistaiseksi voimassa oleviksi ellei ole erityistä syytä määräaikaisen sopimuksen tekemiseen. Määräaikaisen sopimuksen tekemisen lähtökohtana on aina hoidettavan etu.

Sopimuksen päättäminen (9 §)

Irtisanomisaika on kaksi kuukautta, jos kunta sanoo sopimuksen irti ja yksi kuukausi, jos omaishoitaja sanoo sopimuksen irti. Jos hoito ei enää vastaa hoidettavan etua tai vaarantaa hoidettavan terveyden tai turvallisuuden, tulee sopimus purkaa välittömästi.

Jos hoidettavan omaishoito käy tarpeettomaksi terveydentilan muutoksesta johtuen, päättyy sopimus sen kuukauden lopussa. Jos hoidettava sijoitetaan pysyvästi pitkäaikaiseen laitoshoitoon tai palveluasumiseen, päättyy sopimus saman kuukauden lopussa, jona palvelupäätös asumisesta on tehty asiakkaalle.

Jos hoidettavan omaishoito keskeytyy terveydentilasta johtuvasta syystä tilapäisesti, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua.

Jos hoito keskeytyy hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, keskeytyy hoitopalkkion maksaminen ilmoitusajankohtana.

Omaishoitajalla on velvollisuus ilmoittaa kuntaa omaishoidossa tapahtuvista olennaisista muutoksista, jotka vaikuttavat omaishoidon tuen maksamiseen.

Hoito- ja palvelusuunnitelma (7 §)

Suunnitelma laaditaan yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa ja siihen kirjataan omaishoitajan antama hoidon määrä ja sisältö, annettavien sosiaali- ja terveystalveluiden määrä ja sisältö, omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalipalvelujen määrä ja sisältö, hoidettavan hoidon järjestäminen omaishoitajan vapaan, terveydenhuoltoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana.

Hoito- ja palvelusuunnitelma tarkistetaan omaishoitotilanteen muuttuessa olennaisesti sekä hoidettavan tai omaishoitajan pyynnöstä.

Omaishoitajalle annettava tuki ja vapaan järjestäminen (4 §)

Omaishoitolain § 4 mukaan sopimuksen tehneellä omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.

Lisäksi kunta voi myöntää harkinnanvaraisesti omaishoidon tuen saajille enemmän vapaata ja alle vuorokauden mittaisia virkistysvapaata.

Kunta on velvollinen järjestämään hoidettavan tarkoituksenmukaisen hoidon hoitajan vapaan ajaksi. Hoidettavalla ja hoitajalla ei kuitenkaan ole ehdotonta oikeutta valita haluamaansa hoitomuotoa tai hoitopaikkaa.

Omaishoitajan vapaan tai muun poissaolon aikainen sijaishoito on voitu 1.8.2011 alkaen järjestää omaishoidon tuesta annetun lain 4 a §:n perusteella toimeksiantosopimuksella, jonka kunta tekee sijaishoitajan kanssa. Kunta päättää sijaishoidon hoitopalkkion suuruuden. Sijaishoito voidaan järjestää, jos omaishoitaja suostuu siihen. Lisäksi edellytyksenä on, että järjestely toteutetaan ottamalla huomioon hoidettavan henkilön mielipide ja että järjestely arvioidaan hoidettavan henkilön edun mukaiseksi.

Sijaishoitajan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovietaan sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta, tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta, toimeksiantosopimuksen voimassaolosta ja tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista.

Sijaishoitajan työoikeudellisesta asemasta sekä eläke- ja tapaturmavakuutusturvasta on voimassa, mitä niistä omaishoitajan osalta 10 §:ssä säädetään.

Omaishoitaja voi pitää kertyneet vapaapäivät säännöllisesti kuukausittain. Hoitaja voi myös säästää vapaapäiviä ja pitää vapaata pidemmän jakson kerralla erikseen sovittaessa. Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisesta sijaishoidosta, joka korvaa omaishoitajan antamaa hoitoa ja huolenpitoa, kunta voi periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaissa 734/1992 6 b § säädetyn maksun.

Hoitopalkkio (5 §)

Palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan.

Hoitopalkkio on 1.1.2020 alkaen vähintään 408,11 euroa kuukaudessa vuoden alussa tehdyn indeksikorotuksen vuoksi. Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana maksettava hoitopalkkion on 1.1.2020 lukien vähintään 1028,37 euroa kuukaudessa. Hoitopalkkioita tarkistetaan kertoimella, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/1961) 7 b §:n soveltamista varten.

Omaishoidon tuesta maksettava hoitopalkkio on veronalaista tuloa, josta toimitetaan ennakonpidätys. Palkkio maksetaan jälkikäteen seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä hoitajan ilmoittamalle tilille rahalaitokseen. Päätös omaishoidon tuen myöntämisestä tulee voimaan hakemuskuukautta seuraavan kuukauden alusta lukien.

Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä 4 §:n 1 momentissa edellytetään ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä taikka siihen on hoitajan esittämä erityinen syy. Hoitopalkkio voi olla alle 408,11 euroa kuukaudessa myös silloin, mikäli hoidettava asuu sellaisella alueella, mihin on haastavaa järjestää kotihoidon palveluja ja avun tarve on ilmeinen, mutta vähäinen.

Silloin, kun hoidettava on säännöllisesti tai erityisestä syystä lyhytaikaisessa hoidossa tai kuntoutuksessa, vähennetään hoitopalkkiota/vrk kaikilta 7 vuorokautta ylimeneviltä vuorokausilta hoitokuukautta kohti.

Hoitopalkkioiden 2, 3 ja 4 maksuluokkia voidaan alentaa yhdellä maksuluokalla mikäli asiakkaalle on myönnetty henkilökohtainen avustaja keskimäärin yli 7 h päivässä ja omaishoidon tarve on vuorokauden aikana vähäistä.

Perusturvajohtaja:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää hyväksyä omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja vahvistaa omaishoidon tarkistettut (indeksikorotus) hoitopalkkiot 1.1.2020 alkaen seuraavasti:

1. Luokka (Rava 1,65-2,19) 408,11 euroa hoidettava tarvitsee jonkin verran apua joissain päivittäisissä toiminnoissaan kuten peseytymisessä, pukeutumisessa, liikkumisessa, syömisessä, lääkkeiden ottamisessa, kodinhoidossa, asioinnissa
hoidettavan muisti on jonkin verran alentunut (viitteellinen suositus MMSE- mittauksen arvosta 24-28)
hoitotyö ei ole jatkuvasti sitovaa, mutta säännöllistä ja toistuvaa, hoidettava voi asua yksin

2. Luokka (Rava 2,2-2,70) 620,28 euroa hoidettava tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissaan kuten peseytymisessä, pukeutumisessa,

sa, liikkumisessa, syömisessä, lääkkeiden ottamisessa.
hoidettavan muisti on alentunut (viitteellinen suositus MMSE- mittauksen arvosta 23-27)
hoitotyö ei ole jatkuvasti sitovaa, hoidettava pärjää yksinkin useita tunteja

3. Luokka (Rava 2,71-3,60) 718,52 euroa

hoidettava tarvitsee paljon apua päivittäisissä toiminnoissa kuten peseytymisessä, pukeutumisessa, liikkumisessa, syömisessä, lääkkeiden ottamisessa

hoidettavan muisti on selvästi heikentynyt ja hän tarvitsee jatkuvaa ohjausta ja seurantaa (viitteellinen suositus MMSE- mittauksen arvosta 15-22)

hoitotyö on jatkuvasti sitovaa.

4. Luokka (Rava 3,61-) 837,82 euroa

hoidettavan hoidon tarve vastaa laitoshoidon/tehostetun palveluasumisen tasoa, mikä tarkoittaa, että hoidettava tarvitsee runsaasti apua monissa päivittäisissä toiminnoissa kuten pukeutumisessa, peseytymisessä, liikkumisessa, ruokailussa, lääkkeiden ottamisessa
hoidettavan muisti on heikentynyt niin paljon, että hän on täysin valvottava eikä häntä voi jättää yksin ollenkaan (viitteellinen suositus MMSE -mittauksen arvosta alle 15)

hoivatyö sitoo hoitajan kokoaikaisesti ympäri vuorokauden

5. Luokka hoitopalkkio 1028,37 euroa

raskas siirtymävaihe, jolloin hoitaja on lyhytaikaisesti estynyt tekevästä työstä esim. saattohoitotilanne, vaikeavammaisen lapsen koulun aloittaminen, mielenterveyskuntoutujan kotiutumsvaihe tai perheen jäsenen äkillinen vammautuminen esim. onnettomuuden johdosta sopimus tehdään määräaikaisena edellytetään, että hoitaja ei saa tältä ajalta vuorotteluvapaakorvausta, erityishoitorahaa tai vähäistä suurempia työtuloja

Ennaltaehkäisevä luokka hoitopalkkio 250 euroa/kk

Ennaltaehkäisevä omaishoidon tuen palkkio 250 euroa/kk on säädetty omaishoitolain 5 §:ssä. Tässä luokassa hoidettava tarvitsee hoivaa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa useita kertoja viikossa, mutta hoidettava ei täytä tukiluokan 1 kriteereitä. Ennaltaehkäisevä omaishoidon tuki voidaan myöntää, jos omaishoitajan antama hoito korvaa kotihoidon palveluja osaltaan tai kokonaan ja hoidettava asuu kaukana palveluista. Tähän palkkioon ei sisälly lakisääteistä vapaapäiväoikeutta.

Sijaishoitajalle maksettava palkkio on 84,59 euroa/vrk 1.1.2019 alkaen. Sijaishoidon osalta ei makseta muita korvauksia.

Päätös:

Puheenjohtaja ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokouksesta asian käsittelynajaksi.
Puheenjohtajana toimi tämän pykälän kohdalla varapuheenjohtaja Tiina Huilaja.

Esitys hyväksyttiin.
